



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 201/2018-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná JUDr. Róbert Ružbašán, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Em 1/2016 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „otec“), ktorou namietal porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním

do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Em1/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ (v procesnom postavení oprávneného, pozn.) sa návrhom na nariadenie výkonu rozhodnutia, doručeným okresnému súdu 18. novembra 2016, domáhal proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „povinná“ alebo „matka“), nariadenia výkonu rozsudku súdu (prvého stupňa) v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] Španielske kráľovstvo, zo 17. marca 2014 (ďalej len „rozsudok súdu Španielskeho kráľovstva“) v časti výroku o úprave styku sťažovateľa s jeho tohto času deväťročným synom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloleté dieťa“). Na základe návrhu sťažovateľa z 18. novembra 2016 na nariadenie výkonu rozsudku súdu Španielskeho kráľovstva v časti výroku o úprave styku (ďalej len „cudzí exekučný titul“) prebieha dosiaľ napadnuté konanie.

3. Sťažovateľ v sťažnosti medzi inými uviedol:

*«... rozsudkom zo dňa 17.3.2014 bol upravený aj styk otca, t. j. oprávneného, s maloletým, a to nasledujúco:*

*- „každý druhý víkend od piatku 16:00 do nedele 21:00. Uvedené víkendy v rámci jedného štvrťroka možno nahromadiť a v tomto štvrťroku spojiť do nepretržitého obdobia, ktoré otec musí osobne stráviť so svojim synom [REDAKOVANÉ] tak, aby nenarušil jeho školskú dochádzku, resp. vzdelávanie. Matka bude informovaná o akejkolvek návšteve dva týždne vopred. V prípade, ak je piatok pred uvedeným víkendom, resp. pondelok po takomto víkende sviatkom v mieste, kde žije maloleté dieťa, návšteva, ktorá sa má v tento víkend konať, sa predĺži od štvrtka ak je sviatok v piatok, resp. do pondelka, ak sviatok pripadne na pondelok. Čas začiatku a konca návštevy v takom prípade je rovnaký, ako bolo uvedené predtým. V každom prípade je však čas ustanovený pre víkendové návštevy pohyblivý*

v závislosti od možnosti leteckej dopravy otca. Ak otec nemôže uvedený čas dodržať, musí za týmto účelom uviesť matke dôvod, prečo môže byť potrebný iný čas na vyzdvihnutie a vrátenie maloletého dieťaťa.

- Vianoce sa delia na dve obdobia: prvé začína 21. decembra o 10:00 a končí 31. decembra o 20:00 a druhé začína 31. decembra o 20:00 a končí 7. januára o 20:00. Matka bude mať syna vždy počas druhého vianočného obdobia, kým otec ho bude mať cez Vianoce počas... obdobia prvého. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti, je oprávnený vziať svojho syna do svojej materskej krajiny alebo návštevu vykonať v krajine, v ktorej maloleté dieťa žije.

- Otcovi sa udeľuje právo mať svojho syna počas mesiaca august plus počas ďalšieho pätnásťdňového obdobia od 15. júla, 10:00 až do konca prázdninového obdobia 31. augusta do 8:00. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti, je oprávnený vziať svojho syna do svojej materskej krajiny alebo vykonať návštevu v krajine, v ktorej maloleté dieťa žije.

- Veľká noc: Kontakt so svojím synom je v celom tomto prázdninovom období vyhradený otcovi vzhľadom na to, že otec je rodičom, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti, a že má menej možnosti na styk s maloletým. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti, je oprávnený vziať svojho syna do svojej materskej krajiny alebo vykonať návštevu v krajine, v ktorej maloleté dieťa žije " ...

Aj napriek existencii súdneho rozhodnutia o úprave styku sťažovateľa s maloletým a úprave pobytu maloletého v [REDAKOVANÉ] Španielsko, matka maloletého súdne rozhodnutie nerešpektuje. Matka maloletého v rozpore so súdnym rozhodnutím zobrala maloletého na územie Slovenskej republiky, a to bez súhlasu sťažovateľa ako otca maloletého, čím zmarila resp. podstatne sťažila výkon rozhodnutia.

Uvádzame, že napriek súdnemu rozhodnutiu, ktoré detailne upravuje styk sťažovateľa s maloletým, matka toto rozhodnutie, aj navzdory niekoľkým výzvam otca a jeho snahe o stretnutie sa s maloletým synom aj na rôznych miestach, či pokutám udeleným zo strany španielskych orgánov, nerešpektuje...

Po podaní návrhu na súdny výkon rozsudku súdu v [REDAKOVANÉ], Španielsko zo dňa 17.3.2014 sme sa opakovane snažili telefonicky zistiť stav konania. Následne sme opakovane písomne kontaktovali aj súd, avšak bez akejkoľvek odozvy...

*Ako vyplýva z vyššie popísaného skutkového stavu v tejto sťažnosti, v postupe Okresného súdu Bardejov sú obdobia, kedy nevykonáva žiadnu činnosť, ktorá by smerovala k skončeniu konania alebo nevykonáva dostatočne potrebnú aktivitu a úkony realizáciu práv sťažovateľa a uskutočnenie výkonu.*

*Podľa nášho názoru sú prieťahy v konaní spôsobené jednak nečinnosťou súdu ako aj jeho nesprávnym postupom.*

*... sťažovateľ využil prostriedky na nápravu a sťažnosťou adresovanou predsedovi Okresného súdu Bardejov sa domáhal odstránenia prieťahov v konaní. Predseda Okresného súdu Bardejov listom zo dňa 09.11.2017, doručený právnickému zástupcovi sťažovateľa dňa 15.11.2017, oznámil výsledok prešetrenia sťažnosti vo veci sp. zn. 3Em/1/2016, t. j. sťažovateľ sa týmto listom dozvedel o porušení svojho práva.*

*Z odpovede predsedu Okresného súdu Bardejov „S ľútosťou konštatujem, že vo veci vedenej na Okresnom súde... pod spisovou značkou 3Em/1/2016 došlo k určitým prieťahom, avšak nešlo zo strany zákonného sudcu ani jemu prideleného vyššieho súdneho úradníka k subjektívne zavineným prieťahom; zdržanie vyplynulo z enormného množstva vecí, predovšetkým exekučných vecí (niekoľko tisíc) v senáte vybavujúceho sudcu, jeho vysokého pracovného zaťaženia aj v iných jemu pridelených agendách a tak nebolo objektívne možné o návrhu oprávneného na súdny výkon rozhodnutia vo veci úpravy styku s maloletým... Týmto považujem Vašu dôvodnú sťažnosť zo dňa 17.10 2017 za vybavenú. “*

*... vzhľadom na skutočnosť, že otec maloletého, t. j. sťažovateľ, žije v Nemecku a maloletý na Slovenku, potreba zabezpečenia styku a jeho pravidelná, intenzívna a dlhšia časová realizácia je nevyhnutná, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že môže dôjsť k odcudzeniu maloletého a sťažovateľa aj z dôvodu zabúdania nemeckého jazyka a vzniku jazykových bariér.*

*... konanie súdu nesmeruje k rýchlemu ukončeniu veci, resp. k rýchlemu výkonu, naopak je bez opory v zákone. Okresný súd Bardejov... umožňuje a spôsobuje nedôvodné prieťahy v konaní a zároveň výrazne negatívne zasahuje do súkromného a rodinného života sťažovateľa a do práva na starostlivosť a výchovu rodiča o dieťa ...»*

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

*„I. Základné právo sťažovateľa na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR, základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 odsek 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vo veci starostlivosti o maloletú pod sp. zn. 3Em/1/2016 bolo porušené.*

*II. Okresnému súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp.zn. 3Em/1/2016 prikazuje konať bez zbytočných prietahov a aby použil všetky účinné prostriedky na realizáciu práv sťažovateľa.*

*III. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 8.000,00 €, ktoré je Okresný súd Bardejov povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť sťažovateľovi na účet právneho zástupcu sťažovateľa.*

*IV. Okresný súd Bardejov je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 374,80 € do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu IBAN: ...“*

## II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

9. Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní z dôvodu, že okresný súd je nečinný, pretože dosiaľ nezabezpečil, aby sa sťažovateľ mohol stykať so svojim maloletým dieťaťom podľa cudzieho exekučného titulu.

10. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

12. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

### III.

#### **K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru**

14. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

15. Ústavný súd z obsahu na napadnuté konanie vzťahujúceho sa spisu okresného súdu, ktorý si vyžiadal, zistil, že napadnuté konanie bolo začaté 18. novembra 2016, keď bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na nariadenie výkonu cudzieho exekučného titulu. Okresný súd výzvou z 23. októbra 2017 vyzval v zmysle § 379 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“) povinnú (matku) na dobrovoľné splnenie povinností, resp. aby sa cudziemu exekučnému titulu o úprave styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom dobrovoľne podrobila, a to pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty až do výšky 1 000 € aj opakovane za každý povinnou (matkou) zmarený styk sťažovateľa s maloletým dieťaťom a tiež

pozastavenia výplaty rodičovského príspevku povinnej, prípadne prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnej [táto výzva bola súčasne zaslaná na vedomie aj sťažovateľovi a Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Bardejov (ďalej len „úrad práce“), pozn.]. Okresný súd zároveň 23. októbra 2017 požiadal úrad práce o poskytnutie súčinnosti, t. j. aby v lehote do 7 dní prešetril pomery v rodine maloletého dieťaťa so zameraním na zistenie dôvodov, pre ktoré bol už viackrát zmarený styk sťažovateľa s ním. Povinná sa k výzve z 23. októbra 2017 vyjadrila písomným podaním, doručeným okresnému súdu 16. novembra 2017, v ktorom medzi inými uviedla, že „... *otcovi nebránim v styku s maloletým dieťaťom... aby sa s ním stretol, stretával na území SR tak, ako mu to ukladá neodkladné opatrenie tunajšieho súdu...*“ (pozri neskôr uvedené uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 P 219/2016 z 22. septembra 2016 o neodkladnom opatrení). Okresnému súdu bola 22. novembra 2017 doručená správa úradu práce o výsledku prešetrenia pomerov v rodine maloletého dieťaťa. Následne okresný súd výzvou z 24. novembra 2017 vyzval sťažovateľa, resp. jeho právnu zástupkyňu na oznámenie, či si povinná (matka) už plní svoje povinnosti vyplývajúce z cudzieho exekučného titulu o úprave styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom dobrovoľne. Pretože oprávnený na výzvu z 24. novembra 2017 nijako nereagoval, okresný súd 29. januára 2018 výzvou s identickým obsahom vyzval oprávneného opakovane. Na základe žiadosti okresného súdu z 8. februára 2018 bola 26. februára 2018 okresnému súdu opäť doručená správa úradu práce o výsledku prešetrenia pomerov, v ktorej sa medzi inými uvádza, že „*Matka nebráni v styku otca so synom, avšak otec ani raz nevyužil svoje právo a nevyzdvihol si maloleté dieťa v bydlisku matky v čase určenom pre styk, ako to nariaďuje Uznesenie o neodkladnom opatrení vydané Okresným súdom Bardejov pod sp. zn. č. k. 4 P 219/2016 zo dňa 22.09.2016*“. Sťažovateľ na výzvu okresného súdu z 24. novembra 2017 a následne z 29. januára 2018 až do predloženia na napadnuté konanie vzťahujúceho sa súdneho spisu ústavnému súdu, t. j. do 15. marca 2018, nijako nereagoval.

16. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprO 314/2018 k sťažnosti, doručeného ústavnému súdu 15. marca 2018, a preskúmajúc aj obsah súvisiacich spisov týkajúcich sa styku sťažovateľa s jeho maloletým dieťaťom, predložených okresným súdom spolu so spisom vzťahujúcim sa na napadnuté

konanie, v záujme úplnosti veci a presvedčivosti svojej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné tiež uviesť aj svoje ďalšie zistenia.

17. Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 11 P 175/2015 z 25. januára 2016 návrh sťažovateľa na nariadenie návratu maloletého do miesta jeho obvyklého pobytu na území Španielskeho kráľovstva [na adrese: ██████████ ██████████ pozn.] zamietol. Toto uznesenie (po tom, čo bolo ako vecne správne uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Cop 81/2016 z 2. mája 2016 potvrdené, pozn.) nadobudlo právoplatnosť 25. mája 2016.

18. Následne na základe návrhu sťažovateľa (otca) na nariadenie neodkladného opatrenia z 23. augusta 2016 okresný súd uznesením sp. zn. 4 P 219/2016 z 22. septembra 2016 (ďalej aj „uznesenie o neodkladnom opatrení“ alebo „tuzemský exekučný titul“) upravil styk sťažovateľa s maloletým dieťaťom tak, že *„Otec je oprávnený stykať sa s maloletým ██████████ každý párnny rok od 22.12. od 10.00 hod. do 2.1. bezprostredne nasledujúceho kalendárneho roka do 16.00 hod, každý nepárny kalendárny rok počas jarných prázdnin od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 16.00 hod., každý párnny rok počas Veľkonočných sviatkov od Veľkonočného štvrtka od 16.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 16.00 hod., každý kalendárny rok počas letných prázdnin od 1.8. od 10.00 hod. do 15.8. do 16.00 hod.“*, pričom *„Otec si maloletého vyzdvihne v mieste bydliska maloletého (u matky, pozn.) v čase určenom pre začiatok styku s ním, kde ho po uplynutí doby určenej pre styk vráti. Matka je povinná maloletého s otcom na styk riadne pripraviť.“*, t. j. inak ako v cudzom exekučnom titule.

19. Okresný súd v rámci odôvodnenia uznesenia o neodkladnom opatrení s poukazom na § 330 ods. 2 a § 336 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (v spojení s § 2 ods. 1 CMP, pozn.) medzi inými tiež uviedol, že *„Súd osobitne poučuje všetkých účastníkov tohto konania, že môžu podať návrh na začatie konania vo veci samej, ktorého... predmetom... by bola úprava styku otca s maloletým. V prípade, ak tak neučinia, bude toto neodkladné opatrenie trvať aj po nadobudnutí jeho právoplatnosti dovtedy, kým ho súd nezruší.“*

20. Uznesenie o neodkladnom opatrení sa stalo vykonateľným 5. októbra 2016 a [po tom, čo bolo ako vecne správne uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Cop 27/2016 z 22. novembra 2016 potvrdené, pozn.] nadobudlo právoplatnosť 7. decembra 2016.

21. Sťažovateľ sa ďalším návrhom doručeným okresnému súdu 14. júla 2017 domáhal proti povinnej (matke) nariadenia výkonu uznesenia o neodkladnom opatrení – tuzemského exekučného titulu. Avšak okresný súd uznesením sp. zn. 6 Em 1/2017 z 12. októbra 2017 tento návrh sťažovateľa zo 14. júla 2017 zamietol, keďže ako to okresný súd v rámci jeho odôvodnenia uviedol „... *Súd nemal za preukázané... že by sa oprávnený dostavil do miesta bydliska maloletého v čase určenom pre začiatok styku s ním, teda že by realizoval svoje oprávnenie vyplývajúce mu z uznesenia o nariadenom neodkladnom opatrení... Nebolo preukázané, že matka... si rodičovské povinnosti neplní, a že riadne nepripravila maloletého na styk s otcom, preto nemožno voči nej uplatniť sankčné prostriedky...“.* Uznesenie o neodkladnom opatrení bolo na základe riadne a včas podaného odvolania – riadneho opravného prostriedku otca uznesením krajského súdu sp. zn. 1 CoE 32/2017 z 1. februára 2018 ako vecne správne potvrdené.

22. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

23. Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd bol neodôvodnene nečinný v zásade až dovtedy, kým sťažovateľ nepodal

predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorú predsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. Spr. 90/2017 z 9. novembra 2017 vyhodnotila ako dôvodnú. I keď dodala, že prietahy v napadnutom konaní nijako neboli spôsobené subjektívnym zavinením zákonného sudcu, či jemu prideleného vyššieho súdneho úradníka.

24. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej mnohokrát zdôraznil, že v prípade, ak aj orgán štátnej správy súdov uzná sťažnosť na prietahy v konaní za dôvodnú, nemusí to viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde) na ďalšie konanie, pretože ústavný súd považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

25. Pre posúdenie opodstatnenosti sťažnosti tak bolo podstatné vyhodnotiť ďalší postup okresného súdu, potom ako jeho predsedníčka v prípise sp. zn. Spr. 90/2017 z 9. novembra 2017 kvalifikovala sťažnosť sťažovateľa na prietahy v napadnutom konaní ako dôvodnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na opatrenie predsedníčky okresného súdu z toho istého dňa, ktorým uložila vo veci konajúcemu zákonnému sudcovi konať bez zbytočných prietahov a dozornej úradníčke okresného súdu, aby na napadnuté konanie vzťahujúci sa súdny spis predložila 30. novembra 2017 na kontrolu stavu konania a potom vždy k poslednému dňu nasledujúceho mesiaca až do jeho právoplatného skončenia. Rešpektujúc tento príkaz, vyšší súdny úradník (po vykonaní predchádzajúcich procesných úkonov, pozn.) výzvou z 24. novembra 2017 a následne výzvou z 29. januára 2018 vyzval sťažovateľa na oznámenie, či si povinná už plní svoje povinnosti vyplývajúce z cudzieho exekučného titulu o úprave styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom dobrovoľne. Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch sa v napadnutom konaní prejavila ako účinný prostriedok nápravy, resp. ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sumarizujúc svoje zistenia, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní sa v období od 18. novembra

2016, keď bol okresnému súdu doručený návrh na nariadenie výkonu cudzieho exekučného titulu, do 23. októbra 2017, keď okresný súd vyzval povinnú (matku) na dobrovoľné splnenie povinností, resp. aby sa cudziemu exekučnému titulu o úprave styku sťažovateľa s maloletým dieťaťom dobrovoľne podrobila, vyznačoval rozsiahlymi zbytočnými priet'ahmi, keď okresný súd za obdobie v trvaní viac ako 11 mesiacov nevykonal žiadny relevantný procesný úkon. K zásadnej náprave došlo až na základe sťažnosti na priet'ahy v konaní podľa zákona o súdoch, po podaní ktorej už okresný súd konal bez zbytočných priet'ahov a jednotlivé procesné úkony uskutočňoval v primeraných lehotách (pozri argumentáciu v bode 33 tohto uznesenia).

26. V nadväznosti na tieto zistenia ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého v prípade, ak sa náprava vo veci sťažovateľa vykoná (zabezpečí) v rámci všeobecného súdnictva, ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie označeného základného práva sťažovateľa (m. m. I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08). Aplikujúc citovaný právny názor na vec sťažovateľa, ústavný súd uvádza, že v doterajšom postupe okresného súdu v napadnutom konaní síce došlo k zbytočným priet'ahom, ale keďže po podaní sťažnosti na priet'ahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch už okresný súd konal, resp. koná bez akýchkoľvek priet'ahov a v primeranej lehote, pričom práve sťažovateľ je ten, ktorý na výzvu okresného súdu z 24. novembra 2017 a následne na výzvu z 29. januára 2018 až do predloženia na napadnuté konanie vzťahujúceho sa súdneho spisu ústavnému súdu, t. j. do 15. marca 2018 nijako nereagoval, tieto zbytočné priet'ahy v napadnutom konaní, ku ktorým došlo ešte v období pred podaním sťažnosti na priet'ahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, t. j. pred 19. októbrom 2017, v kontexte aj s ostatnými zisteniami nemožno považovať za také, pre ktoré by bolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa dohovoru.

27. V ďalšom ústavný súd poukazuje na existujúcu judikatúru ESLP, ktorý v obdobnej veci uviedol, že pokiaľ je preukázaná existencia rodinného vzťahu v zmysle čl. 8 dohovoru, mal by štát v zásade konať tak, aby umožnil rozvoj tohto vzťahu, a mal by pritom prijať vhodné opatrenia k nadviazaniu styku medzi dotýčným rodičom a dieťaťom

(Kutzner proti Nemecku, č. 46544/99, bod 61, ESLP 2002-I). Povinnosť štátnych orgánov prijať opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča s dieťaťom, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti, nie je absolútna. Porozumenie a spolupráca všetkých zúčastnených osôb vždy predstavuje dôležitý faktor. Štátne orgány síce majú vyvíjať snahu, aby tejto spolupráci napomohli, ale ich povinnosť využívať donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená. Musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a hlavne na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva čl. 8 dohovoru (Volský proti Českej republike, bod 118). Článok 8 dohovoru v žiadnom prípade neoprávňuje rodiča na to, aby vyžadoval prijatie opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie a rozvoj dieťaťa [Elsholz proti Nemecku (Veľký senát), č. 25735/94, body 49 - 50, ESLP 2000-VIII]. Rozhodujúce je zistiť, či štátne orgány prijali na účely uľahčenia styku všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré od nich bolo možné v danom prípade rozumne očakávať (Nuutinen proti Fínsku, č. 32842/96, bod 128, ESLP 2000-VIII). Vnútroštátne súdy zabezpečujúce výkon rozhodnutia sú povinné zaistiť vhodnú rovnováhu medzi záujmom dieťaťa žiť v pokojnom prostredí a záujmami otca, ktorými bol vedený pri podnikaní svojich krokov. Pokiaľ súdom prijaté opatrenia, ktoré je možné od neho očakávať s cieľom zabezpečiť výkon práva na styk s dieťaťom, neviedli k uspokojivému výsledku, pozitívne povinnosti štátu vyplývajúce z dohovoru nespočívajú v povinnosti dosiahnuť určitý výsledok, ale iba v povinnosti vynaložiť na to prostriedky; súdy totiž nie sú všemocné, najmä ak sa v záležitostiach v oblasti rodinného života dostávajú do stretu s rodičmi, ktorí nie sú schopní prekonať svoju nevraživosť a nehľadajú pritom na záujmy vlastného dieťaťa (Pedovič proti Českej republike, č. 27145/03 z 18. 7. 2006, body 109 a 115).

28. Výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí je tak spojený s viacerými špecifickými skutočnosťami, ktoré je každý súd povinný rešpektovať pri tomto type konania.

29. Pri hodnotení toho, či okresný súd v napadnutom konaní o výkon cudzieho exekučného titulu o úprave styku s maloletým dieťaťom v období nasledujúcom po podaní sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, t. j. po 19. októbri 2017, konal bez zbytočných prietahov a či konal sústredene a efektívne, je potrebné zohľadniť

uvedené špecifiká. Nemožno preto automaticky vychádzať z dĺžky konania, početnosti procesných úkonov súdu alebo z efektivity, akú jeho postup (činnosť) dosiahol.

30. V prvom rade je potrebné v každej fáze konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých dôsledne prihliadnuť na záujem maloletého dieťaťa (porovnaj napríklad odlišné stanovisko sudcov Zupančič, Pantru a Türmen k rozsudku ESLP vo veci Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000). Vzhľadom na záujem maloletého dieťaťa a na skutočnosť, že tento záujem sa môže v priebehu času meniť, je súd vykonávajúci rozhodnutie o výchove maloletých povinný v závislosti od okolností prípadu zisťovať dôvody, prečo sa povinný nepodrobil vykonateľnému rozhodnutiu súdu (porovnaj § 380 CMP) a vykonať šetrenie o pomeroch maloletého, pričom môže na tento účel nariadiť pojednávanie (§ 379 ods. 1 CMP), vyzvať príslušné orgány na poskytnutie súčinnosti (§ 380 CMP) a podobne. Súd nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či nútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého.

31. Mimoriadny význam v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých má plynutie času, čo kladie osobitnú požiadavku na rýchlosť a plynulosť konania súdu (porovnaj rozsudok ESLP vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, bod 110; Hokkanen proti Fínsku z 23. 9. 1994, bod 72; Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004; bod 106; Kříž proti Českej republike z 9. 1. 2007, bod 74; Hub proti Nemecku z 9. 4. 2009, bod 48).

32. Ďalším špecifikom je samotný predmet konania o výchove maloletých. Vzhľadom na povahu vymáhanej povinnosti, resp. na povahu práva, ktorého realizácia sa nútene vykonáva, zákon neustanovuje konkrétne a výlučné spôsoby výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí (porovnaj § 378 CMP). Zákon ustanovuje len niektoré právne nástroje, ktoré majú viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia, prípadne k podrobeniu sa rozhodnutiu, napr. písomná výzva na plnenie, upozornenie a nariadenie pojednávania (§ 379 CMP), ukladanie pokuty (§ 382 CMP), výzva na zastavenie výplaty príslušných dávok (§ 383 CMP) a upravuje odňatie dieťaťa (§ 386 CMP) ako priamy spôsob uskutočnenia výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí. Zákon teda neupravuje

vyčerpávajúco všetky spôsoby výkonu rozhodnutia a tiež všetky nástroje, prípadne iné formy pôsobenia súdu vedúce ku skutočnému výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí.

V súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (IV. ÚS 452/2013) konkrétny postup súdu v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí bude v zásade vždy odlišný a bude závisieť od konkrétnych okolností vecí. Zároveň je nevyhnutné zohľadniť skutočnosť, že realizácia rozhodnutia o výchove maloletých detí bude od určitého veku dieťaťa takmer vždy závislá nielen od vôle rodičov, ale aj od maloletého dieťaťa. V týchto prípadoch tak príslušný súd len vytvára, prípadne zabezpečuje vhodné predpoklady na realizáciu rozhodnutia, nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k výkonu rozhodnutia. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že s účinnosťou od 1. júla 2016 podrobnosti výkonu rozhodnutia bližšie upravuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých, ktorá dáva príslušnému súdu ďalšie zákonné možnosti (skúmanie existencie ospravedlniteľných dôvodov, uloženie povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu, psychologickému poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu neodkladným opatrením, možnosť uložiť účastníkom zúčastniť sa mediácie), ktoré majú uľahčiť dosiahnutie cieľa, a to zabezpečiť riadnu výchovu maloletých pri zachovaní najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa.

33. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v období po podaní sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, t. j. po 19. októbri 2017, až do 8. februára 2018, keď okresný súd vykonal posledný procesný úkon (žiadosť adresovaná úradu práce o prešetrenie pomerov v rodine maloletého), konal o návrhu sťažovateľa na nariadenie výkonu cudzieho exekučného titulu plynulo a bez zbytočných prietahov. Jednotlivé procesné úkony okresný súd vykonával priebežne, pritom využíval prostriedky upravené v Civilnom mimosporovom poriadku pre tento druh konania. Ústavný súd nemôže hodnotiť výber jednotlivých právnych prostriedkov okresným súdom ani ich vzájomné poradie. Ako to však zo zistenia ústavného súdu vyplynulo, obdobie nečinnosti od 8. februára 2018 až dosiaľ je treba už pričítať práve na ťarchu sťažovateľa, ktorý na výzvy okresného sudu z 24. novembra 2017 a následne z 29. januára 2018 nijako nereagoval. Za štádium

napadnutého konania, počnúc od 19. októbra 2017 až do 8. februára 2018, v trvaní necelých 4 mesiacov preto nemožno posúdiť, či postup okresného súdu bol sústredený a efektívny. Možno dospieť iba k záveru, že sťažnosť podľa zákona o súdoch splnila svoj účel a po podaní sťažnosti okresný súd začal vykonávať jednotlivé procesné úkony priebežne. Skutočnosť, že sa od podania návrhu nerealizoval styk sťažovateľa s maloletým ani v jednom prípade nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu, obzvlášť ak aj návrh sťažovateľa na nariadenie výkonu uznesenia o neodkladnom opatrení – tuzemského exekučného titulu bol právoplatne zamietnutý (pozri bod 21 tohto uznesenia).

34. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Napokon, ústavný súd, plne rešpektujúc, že „pánmi zákonov“ aj pokiaľ ide o postup a v rámci uplatňovania (využívania) zákonných prostriedkov smerujúcich k nútenému uskutočneniu výkonu vykonateľných rozhodnutí o úprave styku s maloletým v zmysle § 370 a nasl. CMP sú všeobecné súdy, z hľadiska ďalšieho postupu v napadnutom konaní nad rámec vlastnej argumentácie dáva okresnému súdu do pozornosti, že už v čase začatia napadnutého konania o nariadenie výkonu (pôvodného) cudzieho exekučného titulu o úprave styku sťažovateľa so svojím maloletým dieťaťom, t. j. 18. novembra 2016, bol (počnúc od 5. októbra 2016) vykonateľný tuzemský exekučný titul (uznesenie o neodkladnom opatrení), ktorý nadobudol právoplatnosť 7. decembra 2016, pričom v zmysle § 390 CMP súd aj bez návrhu uznesením konanie o výkon rozhodnutia zastaví medzi inými vtedy, ak exekučný titul bol po nariadení výkonu rozhodnutia zrušený alebo ak okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti.

36. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

**K namietanému porušeniu základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy**

37. Keďže sťažovateľ namietané porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ako aj základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy odôvodňoval porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd uvádza, že keďže namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nezistil, je sťažnosť sťažovateľa aj v tejto zostávajúcej časti zjavne neopodstatnená.

38. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

39. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018